

FSR BusinessIndikator

– Foråret 2021

Indledning

Efter mere end et år med nedlukning af samfundet, faldende salg og eksport, usikkerhed om den fremtidige udvikling, ser det endelig ud til, at den økonomiske aktivitet er tilbage, og at Danmark er på vej ud af krisen.

I årene før coronakrisen steg omsætningen, beskæftigelsen og udlån fra pengeinstitutterne til danske virksomheder. Et robust og forholdsvis velpolstret erhvervsliv, i kombination med en række hjælpepakker, ser ud til at have fået Danmark nogenlunde helskindet igennem krisen. Salg, handel, beskæftigelse og udlån faldt i forbindelse med nedlukningen af samfundet, men er nu på vej tilbage mod og i nogle tilfælde over niveauet før coronakrisens begyndelse. Visse nøgletal tyder desuden på, at dansk økonomi har klaret sig bedre igennem krisen end mange andre lande i Europa.

Den positive udvikling i nøgletallene skyldes selvfølgelig, at samfundet er begyndt at åbne igen, vaccineudrulningen er i gang og medarbejdere er så småt begyndt at vende tilbage til arbejdspladserne.

Selvom udviklingen er positiv, vil coronakrisen med stor sandsynlighed have længevarende konsekvenser for dele af erhvervslivet. Blandt andet er investeringsniveauet blevet negativt påvirket, da virksomhederne har udskudt investeringer under coronakrisen. Det kan få konsekvenser for den fremtidige vækst i dansk erhvervsliv.

FSRs BusinessIndikatoren kombinerer resultater fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 564 godkendte revisorer samt diverse nøgletal, der på forskellig vis beskriver aktiviteten i dansk erhvervsliv. Analysen tager udgangspunkt i data tilgængelig i maj 2021.

K / KONTAKT

Henvendelser
angående
analysen:

Anders Lau

Analyse og
kommunikationschef
Mail: ala@fsr.dk
Tlf.: 41 93 31 47

Agnethe Larsen

Analytiker
Mail: aln@fsr.dk
Tlf.: 20 56 54 35

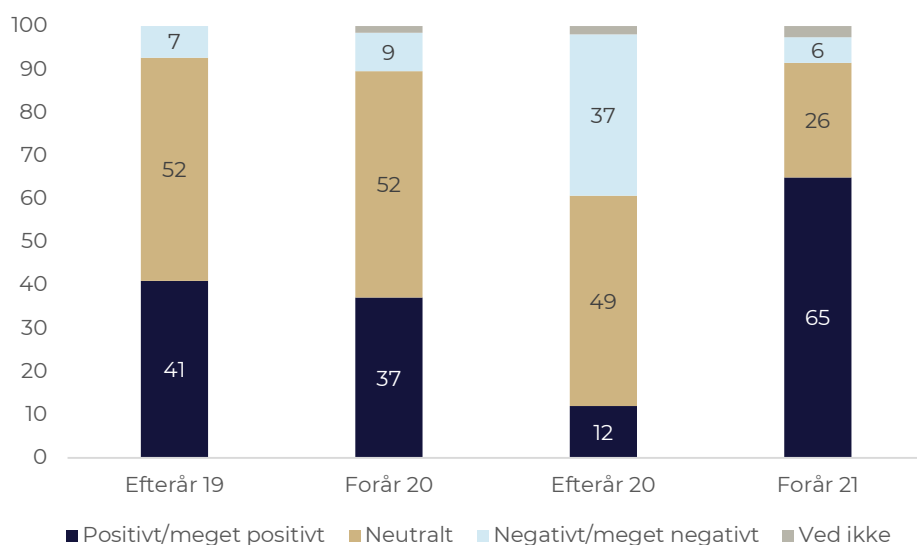
Kraftig vækst de næste seks måneder

Spørger man revisorerne, som har deres daglige gang hos virksomhederne, vurderer næsten syv ud af 10, at der vil være en positiv eller meget positiv udvikling i virksomheden de næste seks måneder. Den vurdering er markant ændret sammenlignet med efteråret 2020. I efteråret vurderede kun én ud af 10 revisorer, at deres kunder ville opleve en positiv eller meget positiv udvikling i virksomheden de næste seks måneder, se figur 1.

Forklaringen, på den markante ændring i revisorerne vurdering, skal findes i, at samfundet er begyndt at åbne igen, vaccineudrulningen er i gang, og medarbejdere er begyndt at vende tilbage til arbejdspladserne. Det er alt sammen med til at øge tiltroen til en positiv udvikling i erhvervslivets udvikling fremover.

Figur 1

Hvordan vurderer du samlet set, at økonomien vil udvikle sig hos dine kunde-virksomheder over de næste seks måneder? (pct.)



Anm.: n_{F2021}=151, n_{E2020}=148, n_{F2020}=124, n_{E2019}=178

Kilde: FSR – danske revisorer surveypanel

Erhvervslivet har udskudt investeringer

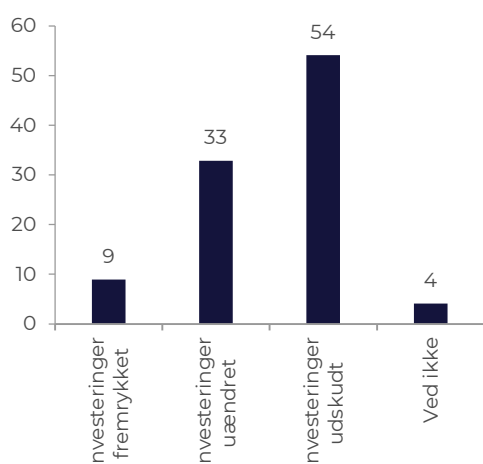
Selvom væksten i erhvervslivet er på vej tilbage, vil coronakrisen dog have længe-revarende konsekvenser. Revisorerne vurderer, at mere end halvdelen af deres kunder har udskudt deres investeringer pga. coronakrisen, se figur 2a.

Størstedelen af respondenterne (68 pct.) vurderer, at der vil gå 1-2 år før at investeringerne vil være tilbage på et niveau som før coronakrisen. Knap en tredjedel (29 pct.) vurderer dog, at det vil tage mere end 2 år at indhente investeringsniveauet før coronakrisen, figur 2b.

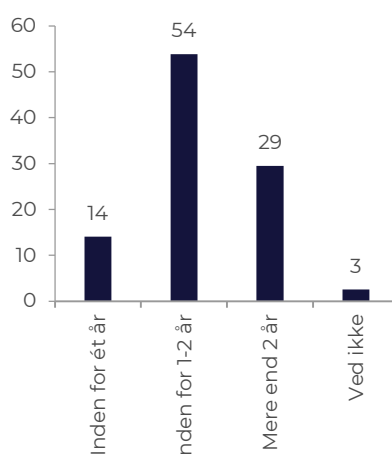
Figur 2

Investeringer i 2020 (pct.)

a. Har investeringer ændret sig i 2020 pga. COVID-19?



b. Hvornår er investeringsniveau tilbage som før coronakrisen?



Anm.: n_{F2021}=146

Kilde: FSR – danske revisorers surveypanel

Som konsekvens af det lavere investeringsniveau, vurderer 57 pct. af revisorerne, at det vil betyde lavere vækst hos deres kunder, og 47 pct. forventer, at konsekvensen vil være færre job hos deres kunder. Derudover er konsekvenserne bl.a. forringelse af konkurrenceevnen hos deres kunder og lavere eksport. 14 pct. af revisorerne vurderer, at det lavere investeringsniveau ikke vil have nogen betydning for deres kunders fremtidige vækst og beskæftigelse mv.

Salget er vendt tilbage

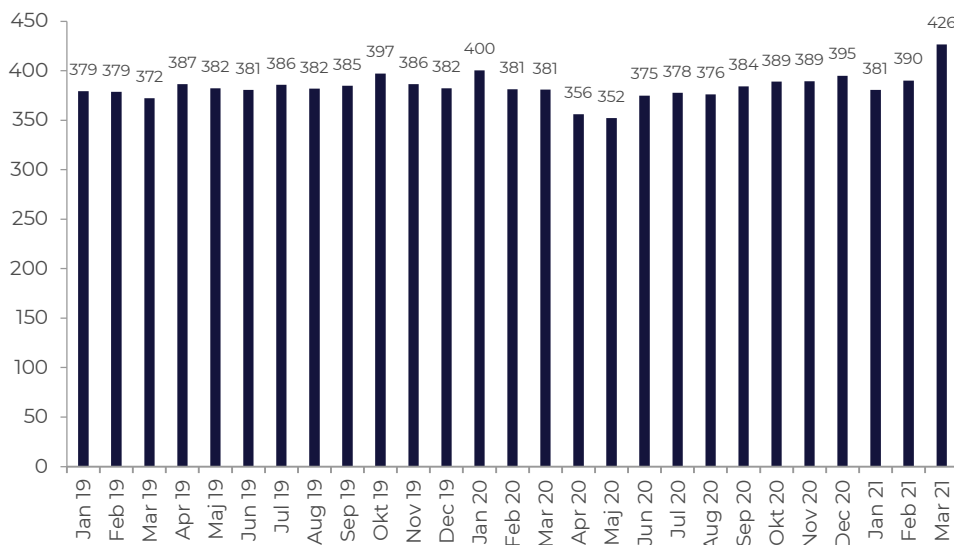
Når vi ser på nøgletal for udviklingen i virksomhedernes salg, er det tydeligt, at nedlukning af samfundet i april og maj måned 2020 betød et markant fald i det samlede salg. Fra marts til maj 2020 faldt salget med 29 mia. kr., svarende til et fald på 8 pct. Salget steg dog allerede i juni igen. Siden juni er det kun gået opad, og i marts 2021 er salget på et rekordhøjt niveau på 426 mia. kr. Det er knap 7 pct. (26 mia.) højere end i januar 2020 kort før samfundet lukkede ned.

Sammenholdes udviklingen i salget med revisorernes vurdering af udviklingen hos deres kunder de næste seks måneder, er det en stærk indikation af, at dansk erhvervsliv er kommet nogenlunde helskindet igennem krisen. Den økonomiske

aktivitet er på vej tilbage på sporet efter mere end et års nedlukning med usikkerhed om den fremtidige udvikling.

Figur 3

Salg i alt (sæsonkorrigeret), januar 2019-marts 2021 (mia. kr.)



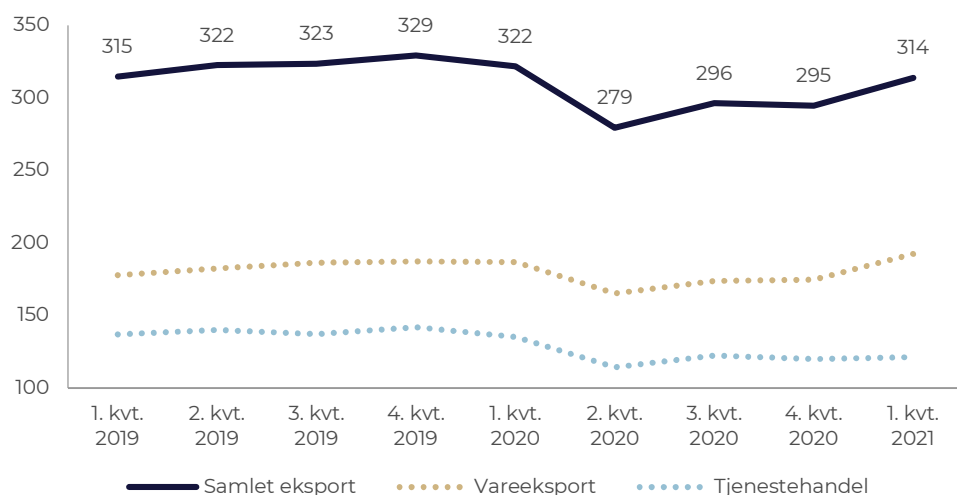
Kilde: Danmarks Statistik s(FIKS11)

Eksporten er på vej tilbage

Eksporten har været hårdt ramt under coronakrisen men ser nu ud til at vende tilbage. Fra 1. kvartal 2020 til 2. kvartal 2020 faldt eksporten med hele 42 mia. kr. Sidst niveauet for dansk eksport var på så lavt et niveau var i 3. kvartal 2016. Fra og med 3. kvartal 2020 er billedet dog vendt og eksporten er igen begyndt at vokse. Fra 279 mia. til 314 mia., hvilket er en vækst på 13 pct., se figur 4.

Eksporten er dog stadig ikke tilbage på samme niveau som før krisen. Danske virksomheder eksporterede således for 314 mia. kr. i 1. kvartal i 2021. Det er ca. 5 pct. lavere end, da eksporten toppede i 4. kvartal før krisens start.

Figur 4

Danmarks eksport, 1. kvartal 2019-1 kvartal 2021 (mia. kr.)

Anm.: Opgørelsen indeholder både vare- og tjenestehandel

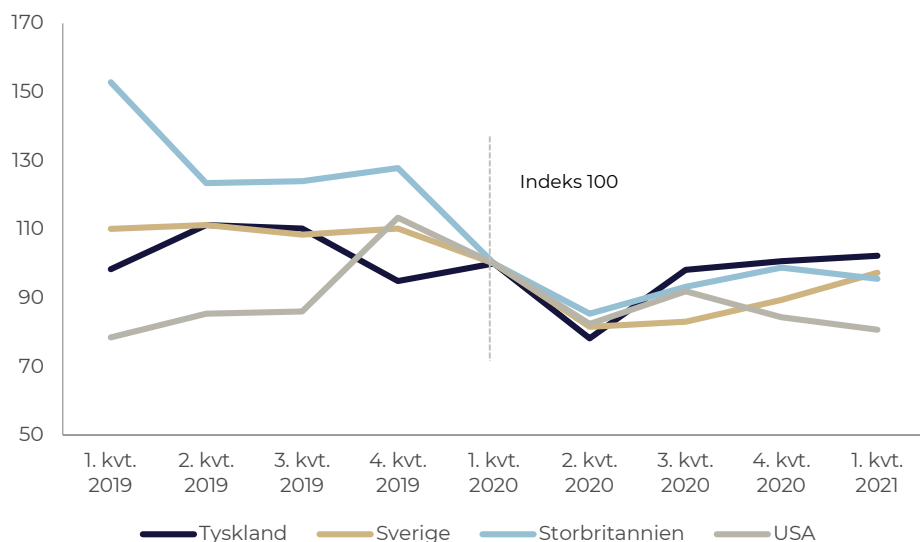
Kilde: Danmarks Statistik (UHV4 og UHT4S2)

Når eksporten endnu ikke er tilbage på niveauet fra før krisen, kan det blandt andet hænge sammen med, at en række af Danmarks vigtige samhandelspartnere har klaret sig mindre godt sammenlignet med Danmark.

40 pct. af Danmarks samlede eksport går til Tyskland, Sverige, USA og Storbritannien. Fra 1. kvartal til 2. kvartal 2020 faldt eksporten til disse lande med 19 pct., svarende til 23 mia. kr.

Eksporten til Tyskland faldt med 22 pct., hvilket er det største fald blandt de fire eksportmarkeder. Det mindste fald var i eksporten til Storbritannien, som faldt med 15 pct. Mens eksporten til Tyskland er vendt tilbage til samme niveauet før coronakrisen, er eksporten til de andre store eksportmarkeder, og særligt USA, ikke vendt tilbage endnu, se figur 5.

Figur 5

Udvikling i eksport til udvalgte lande, indeks 100 = 1. kvartal 2020

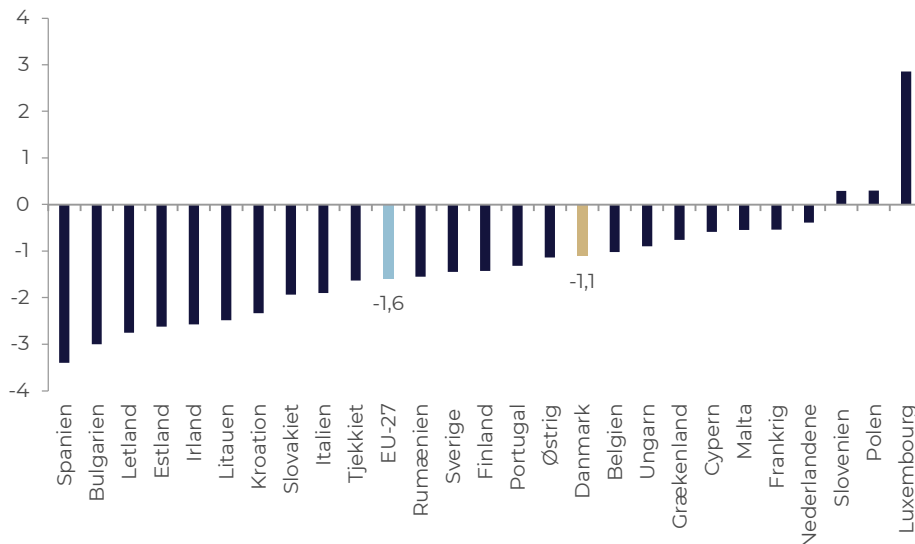
Kilde: Danmarks Statistik (UHV4 og UHT4S2)

Beskæftigelse er faldet mindre i Danmark end i EU

Ses der på udviklingen i beskæftigelses ses det igen, at Danmark er kommet nogenlunde helskindet igennem krisen. Danmarks beskæftigelse er faldet med 1,1 pct. fra 4. kvartal 2019 til 4. kvartal 2020, hvilket svarer til ca. 31.000 fuldtidsbeskæftigede, se figur 6. Beskæftigelsen i Europa er samlet set faldet med 1,6 pct. fra 4. kvartal 2019 til 4. kvartal 2020.

Danmark ser derfor ikke ud til at være lige så hårdt ramt som andre lande, særligt lande i øst Europa og i de baltiske lande. Forklaringen kan være Folketingets resolution håndtering med hjælpepakker, der ser ud til at have holdt hånden under det danske arbejdsmarked.

Figur 6

Ændring i beskæftigelsen 4. kvartal 2019 til 4. kvartal 2020 i EU (pct.)

Anm.: Data ikke tilgængeligt for Tyskland for 4. kvartal 2020 og indgår derfor ikke i figuren eller i beregningen for EU-27.

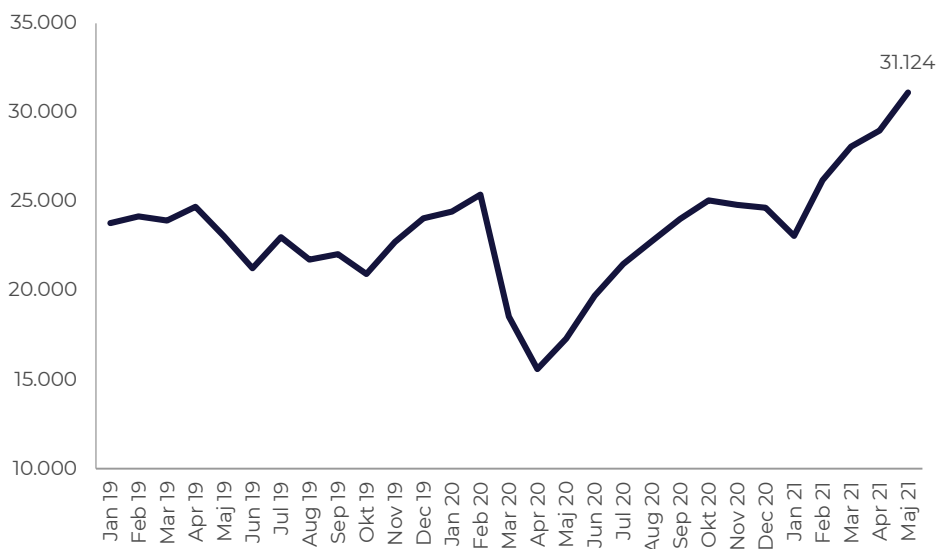
Kilde: Eurostat (Labour Force Survey)

Efterspørgslen efter arbejdskraft er rekordhøj

Antallet af stillingsopslag er en god indikator for virksomhedernes tro på fremtiden. Ligesom salget og eksporten faldt i forlængelse af nedlukningen af samfundet i foråret 2020, skete det samme for antallet af stillingsopslag på Jobindex. Fra februar til april faldt antallet af stillingsopslag med knap 10.000 svarende til et fald på 39 pct., se figur 7.

Allerede fra og med maj 2020 begyndte optimismen dog at vende tilbage og antallet af stillingsopslag at stige. Siden maj 2020 er antallet af stillingsopslag således steget måned for måned bortset fra månederne omkring den anden nedlukning, hvor der var en mindre nedgang i stillingsopslagene. I maj 2021 var der mere end 31.000 stillingsopslag på Jobindex. Det er højere end før krisen.

Figur 7
Stillingsopslag, sæsonkorregeret januar 2019 - maj 2021 (antal)



Anm.: De samlede stillingsopslag er et udtryk for både private og offentlige opslag på Jobindex' database.
Kilde: Jobindex

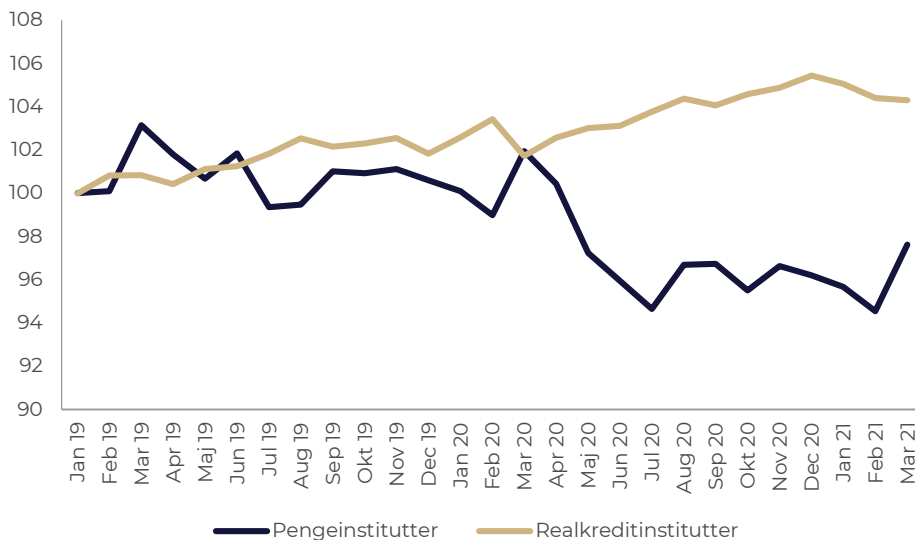
Bankernes udlån er faldet

Frem til marts 2020 udviklede bankernes udlån til erhvervslivet sig nogenlunde stabilt, men fra marts og frem til juli måned faldt bankernes udlån med ca. 33 mia. kr. Det svarer til et fald på 7 pct. I samme periode steg realkreditinstitutternes udlån med 25 mia. kr., svarende til en stigning på 2 pct. Først i marts 2021 er bankernes udlån begyndt at stige, se figur 8.

En økonomisk krise vil normalt udfordre virksomhederne på deres likviditet, men det modsatte ser ud til at have gjort sig gældende det sidste år, hvor bankernes udlån oveni er faldet markant. En del af forklaringen er formodentlig, at dansk erhvervsliv i årene før coronakrisen havde en positiv udvikling i omsætningen, beskæftigelsen og indlånene, og derfor var relativt velpolstret før krisens start. Derudover har Folketingets hjælpepakker også holdt hånden under virksomhedernes likviditet. For eksempel har virksomheder fået mulighed for at udskyde momsindbetalinger, optage moms lån og få kompensation for faste omkostninger. Dette har formodentlig i et vist opfang holdt hånden under virksomhedernes likviditet.

Figur 8

Udviklingen i udlån fra pengeinstitutter og realkreditudlån til ikke-finansielle virksomheder indeks 100 = januar 2019



Kilde: Danmarks Nationalbanken (DNPUDDK og DNRUDDKI)

Om FSR BusinessIndikator

FSR BusinessIndikator tager temperaturen på dansk erhvervsliv og revisorernes vurdering af udviklingen i deres kunders virksomheder.

BusinessIndikatoren er baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt godkendte revisorer samt udvalgte nøgletal.

Spørgeskemaundersøgelsen måler revisorernes forventninger til den økonomiske udvikling hos deres kunder seks måneder frem.

De udvalgte nøgletal giver på forskellig vis et indblik i erhvervslivets aktuelle sundhedstilstand. Nøgletallene er inddelt efter fire temaer: Virksomhedsaktivitet, eksport, beskæftigelse og adgang til finansiering.

Om FSR – analyse

FSR - danske revisorer udarbejder løbende analyser og surveys, som tager udgangspunkt i aktuelle og relevante problemstillinger i revisorbranchen og i erhvervslivet mere generelt.

Formålet med undersøgelserne er at sætte fokus på relevante emner og nyttiggøre den unikke viden som foreningens medlemmer besidder. Det er tilladt at citere fra publikationen med tydelig kildeangivelse og med henvisning til FSR – danske revisorer.